

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

Bérmontelen leveleket csak ismert köztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában van, hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok bérmontéval küldendők.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Table with columns for Helyben (Arad) and Vidéken (elsewhere), listing rates for different durations (Egész évre, Fél évre, Negyed évre, Egy hónapra).

Hirdetések díja:

Table listing advertising rates for different types of ads (Nyolcz hasábos, Minden következőn, Bélyegdíj külön, Nyiltér sora).

Az a levél...

Arad, szeptember 25.

Most, midőn a sürgöny- és levél-főpályák gyönyörű dívatja újra bele kezd játszani a napi politikába, szintén apropos lesz arról a levélről beszélni, melyet a szélsőbal a világ minden szírién császávára sem engedne ki kezei közül.

Alább közöljük az Eötvös új nyilatkozatának kivonatát, melyben nem kevesebbet állít, mint hogy az udvar összes ünnepélyességéinél az ellenzéki, de főleg a függetlenségi képviselő és párhívek mellőztetnek, mely állítólagos eljárás szülte aztán azt a sokat emlegetett lépést, midőn több függetlenségi képviselő nevében Kossuth előtt szóba hozták a függetlenségi pártnak esetleges akcióját a korona, vagy — amint ok tagadják — a dinasztia ellen.

Egy igen jól értesült forrás szerint igen szerencsésen dőlnek halomra az állítások, mert tény az, hogy az udvari estélyekhez a képviselőház minden tagja, tehát a függetlenségi pártiak is mindannyiszor meghívatottak, kivéve azon képviselőket, kiknek immunitása valamelyik törvényeszkere folytan fel van függesztve.

Számos udvari ebédnél pedig ismételve voltak hivatalosak az utolsó 15 évben a függetlenségi párt különböző hívei, így annak idején Miskolczon, Aradon, Csáktornya, Kisbérten és éppen az idén Székelyhidon és Debreczenben is függetlenségi pártiak, köztük még egyszerű földművesek is, arról nem is szólva, hogy a másik ellenzéki pártnak még számosabb tagja volt hivatalos az udvarhoz.

De ezek a tények Eötvösnek mind — nem tetszenek akkor, ha ő mindenáron az ellenkezőt akarja bebizonyítani, s az ő igazságszeretetének még csekély az a vád is, hogy Tisza Kálmán (még mindig csak ő!) a felelős azért, hogy ő Felsége a cercelek alkalmával nem szólított meg függetlenségét.

Ha erre mégis reflektálni akarunk, egyszerűen azt mondanék, hogy

azon függetlenségi pártiak száma, — kik a király kitüntető kegyére utalhatók már csak társadalmi állásuknál fogva is, — sokkal kisebb, mint a szabadelvűek táborában levőké; más részről azonban az ellenzék mellőztetése az udvar által legkevésbé rekriminálható nálunk, hol a korona oly sok párt felett áll, mint sehol az alkotmányos országokban; és e vád egyszerű handabandává változik át Debreczen után, hol ő Felsége valóban a legnagyobb kegygyel engedte magához az Eötvösök emberit járulni.

De ezekre nincsen miért reflektálni, mert nem is erről van tulajdonképpen szó, és Eötvös-Polónyi nem azért akartak akciózni a korona-dinasztia ellen, mert a szélsőbal Burgózi Mihályok nem élvezték a cercelek udvari tonusát, hanem azért, hogy ő Felsége eddig sem Polónyt, sem az öreg Csanádyt nem kérte fel véleményadásra oly alkalmakkor, midőn kabinet-válság állott be. Ez lehet sérelmes talán még — Csátarra nézve is, de azon, azt hisszük, igen kevés épeszü ember fog csodálkozni, hogy az udvar nem kíváncsi a fontosabb politikai események alkalmával a Polónyi ur nézetére, és hogy a külügyi atmoszféra nem az Eötvös ügyvédi irodájának temperaturája szerint alakul...

Ez azonban csak a külső, a kellő fiúkával jelenített látszat volna ebben a kérdésben; hiszen Eötvös azt akarja most is bebizonyítani, hogy ők mit sem akartak a korona és a dinasztia ellen, és csupán a függetlenségi pártot akarták volna a Kossuth információja szerint loyáliter akceptálni.

Ez azonban igen naiv kelepce a közönség hiszékenységére és az Eötvös ismert prókatori fufangjára nézve egyaránt. Azt a levelet, amit Eötvösök Kossuthhoz irtak a korona irántuk való viselkedésével szemben követendő eljárás kikérésére nézve, — nem látta senki a nyilvánosság erősen világító fényénél.

Azt a levelet, amit Kossuth erre nézve válaszul irt, nem látta senki, pedig már függetlenségi képviselő is akadt, aki ennek a közlését sürgette. E miatt rázkódott meg a pártjuk

egysége, és e miatt kellett Ugronnak pártalakítási akciójába bocsátkozni és heteken keresztül folytatni a függetlenségi testvérháborút, mely annyit értett Eötvösöknek.

Nagy oka lehet tehát a Kossuthot megkérdőztetteknek arra, hogy mégis kések azzal a levéllel.

Pedig hiába minden frázis és rabuliztika, mert a magyar közvélemény addig nem hiszi el, hogy nincsenek köztük 49-esek, amíg azt a nagyon őrzött levelet nem olvassa. (—)

Szerb-magyar egyezés. Az „Agence de Belgrade” határozottan állítja, hogy Orsován a magyar és szerb miniszterek közt a szerb sertesbeviteli tilalom megszüntetésének útjában álló akadályok elhárítása tekintetében elvi megállapodás jött létre a következő alapon: Szerbia fokozott állategységügyi biztosításokat nyújt a kivitelre szánt serteseknek a származás helyén eszközölt nyolcz napi vészteglése által és szigorú állategységügyi ellenőrző intézkedéseket tesz a román sertesek bevitelére ellen. Hogy a piac túlterhelése elkerültesse, a két kormány az első időben a kivendő sertesek számát illetőleg megállapodásra fog jutni. Ez iránt a tárgyalások még folyamatban vannak, valamint önként értődik az is, hogy az ez ügyben megindított diplomáciai jegyzékváltás még nincs befejezve.

A függetlenségi párt bajai. Eötvös Károly folytatja magyarázatát az „Egyetértés”-ben a függetlenségi párt ellen emelt vádak megvilágítására. Eötvös utjabban azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy valószínű-e a függetlenségi párt dinasztia-ellenes akcióival, és erre így felel:

Függetlenségi párti férfiak udvari ebédre soha nem hívatottak. Udvari ünnepélyek és estélyek alkalmával az ugynevezett cercele folyamán a felső soha függetlenségi párti férfiók egyetlen szót sem intéz Ha ő Felsége az országban megjelenik, tiszteletére ott vannak a függetlenségi párti férfiak s egyházi törvényhatóságok küldöttségei, de ezek az udvar által tökéletesen mellőztetnek. Csak éppen most történt, hogy Debreczenben adóvégrehajtó is meghívatott ő felsége udvari ebédjére, ha kormánypárti volt, de a függetlenségi pártiak nagy tekintélyű férfiak meg nem hívatottak. Mindez a Tisza-korszak alatt jött divatba. Efficé se 1848 előtt, se a Deákparti kormányok alatt nem történt. Hiszen 1848 előtt a

királyi és nádorispáni ebédeken és ünnepélyeken s 1867. után is Tisza kormánya lépték az ellenzék férfiak csak úgy jelen voltak és a legmagasb figyelemre csak úgy méltóknak tekintettek, mint a kormánypárti férfiak. Ez ez természetes. Hiszen a király az ország királya s nem a kormánypárté s az udvartartási költséget a nemzet adja s nem a kormánypárt. És a koronát korteszszközül felhasználni és azzal a függetlenségi párt ellen demonstrálni nemcsak alkotmányellenes, hanem oktan és észszerűtlen dolog is a kormánytól. Ellenkezik ez ő Felségének egyéni érzületével és felfogásával is. Ő Felsége kegyesen megtette azt, hogy egy alkalommal Türr Istvánnal is kezét fogott, aki pedig a konvencionális udvari felfogás szerint egykor örökre megbocsáthatatlan vétkeket követett el az uralkodó ellen — holott a függetlenségi párt alkotmányos és loyális párt. Minden hazafi és minden hazafias párt rendíthetetlen hűséget és tiszteletet érez és tanusít a király iránt, de viszont hűtlen az a kormány, mely a királynak azt a tanácsot adja, hogy ez mellette az egyik hazafias pártot és legmagasb figyelmének demonstrálásával korcsokdjék a másik párt mellett. Polónyi Gézával, midőn mult év június 30-án engem felkeresett, ezek voltak eszmecsereim tárgyai. Végül azt kérdé tőlem, vajjon helyeslem-e, hogy ő úgy a maga, mint barátaink nevében azt a kérdést intézze Kossuthoz, hogy Kossuth nem látja-e elérkezettnek az időt arra, hogy a párt állást foglaljon a parlamentben a korona azon eljárása ellen, mely szerint a korona által a függetlenségi párt s annak férfiai teljesen mellőztetnek? Tehát nem a dinasztia elleni állásfoglalásról volt szó, hanem csakis arról, mit ime, most részletesen közöltem. Ennek félremagyarázása utálatos dolog, sőt félreértés is lehetetlen az előtt, ki elfogulatlanul veszi tudomásul a szavak igazi értelmét; igaz, hogy a kérdést jobban is lehetett volna formulálni. Akként tudnillik, hogy a kormány felelőssége dombordóják ki s ne a koronáé, mely elvégre sem felelős. De azért ebből vádat kovacsolni és ezt 49-es irányu akcióknak és programnak bélyegezni, miként a „Nemzet” teszi, csakugyan alapatlan, sőt okatlan eljárás. Hogy Polónyi e kérdés keretét túl nem lépte, arról bizonyos vagyok. Bizonyos vagyok azért, mert ő ismételve ünepelesen így állította, a pártértekezleten erről így referált, a párt így fogadta megnyugtató tudomástul s végre az ellenkező se turini társai, se Kossuth által nem állítottat. Ugron és a „Nemzet” közvetlen tudomáson alapuló tanúságot ellenkező irányban nem tehetnek.

A pénzügyminiszter a királynál. A „Bud. Corr.” Bécsből a következőket jelent: Wekerle pénzügyminiszter, ki Popovich miniszteri titkár kíséretében

szerdán reggel ide érkezett, délelőtt ő Felsége által egy órai kihallgatáson fogadtatott. A pénzügyminiszter a jövő évi költségelőirányzatot a képviselőház október 2-iki ülésén fogja hosszabb expozé kíséretében betérjeszteni. Ezzel egyidejűleg a miniszterelnök betérjeszti az 1889. zárszámadásokat. Wekerle pénzügyminiszter, ki délután Dunajewski pénzügyminiszterrel tanácskozott, tegnap még Bécsben maradt.

A képviselőválasztási ügyekben való bíraskodást szabályozó törvényjavaslatot a ház most következő üléséig elhalasztotta, hogy a kormány nyújtani, még pedig oly időben, hogy az ülésnek vége előtt tárgyalás alá is legyen vehető. Szilágyi igazságügyminiszter tudvalevőleg magáéva tette elődjének e tárgyban a ház nyilvános ülésén kifejezett ígéretét s a maga részéről meg is tett minden előkészítő intézkedést arra nézve, hogy az ígéret minél előbb be is legyen váltható. A betérjesztendő javaslat sorsa azonban korántsem tekinthető biztosítottknak, sokan lévén a ház tagjai közt — pártkülönbség nélkül — abban a nézetben, hogy aggályos dolog lenne a választási ügyekben való bíraskodást kiszakítani a ház jogainak köréből.

A kiállításról.

A kiállítás látogatottsága már lejjebb adja kissé, de még mindig nem lehet az ellen panasz.

Meglátogatták a kiállítást:

Table with columns for dates (23-24, 24-25, 25-26) and visitor counts (350, 262, 388).

Összesen: 1293.

Érdekes látogatói voltak tegnap délelőtt a kiállításnak: a kassai küldöttség, mely Dessewffy Sándor püspöki beigtatásáról visszautazott, megállót tartott Aradon és Salacz polgármester vezetésével meglelt kiállításunkon. A küldöttség állott: Münster Tivadar kassai polgármesterből, Kleckner Alajos dr jogakadémiai igazgatóból, Medveczky Ede kanonokból és Lesskó István országgyűlési képviselőből.

A kassaiak, akiket E. Illés László titkár kalauzolt, mindent alaposan megnéztek és teljes meglegedésüket fejezték ki a látottak felett.

AZ „ARADI KÖZLÖNY” TÁRCZAJA.

Szeptember 25.

Az új szomszéd.

As „Aradi Közlöny” szándára angol eredetűből fordította: Vásarhelyi Janka.

Kedves Anyám!

Ezer köszönet a sok kívánságért, melyekkel születésnapom alkalmával elhalmaztál. Igaz ugyan, hogy még most sem vagyok biztos afelől, nem-e meg-tisztelőbb egy huszonhetedik évét betöltő vén leányra nézve, ha ezt a napot elfeledik. Öszintén megvallva, kedvesem, meguntam az életet. Mama most még olyanabb, mint valaha volt; mindig téged állít követendő példának előmbé, mint aki kötelességet teljesítette és férjhez ment. A jó Isten tudja, hogy én örömet tennék hasonlóképpen, ha lehetne; de hiszen csak nem kérhetem én a férfiakat, hogy vegyenek nál? Tükröm azt mondja, hogy már nem vagyok egészen az, ami voltam, de azért még most is eléggé kívánatosnak tarthatom magamat. Azután miért is ne lehetne a teljesen kinyílt rózsáknál? Azonban úgy látszik, a férfiak csak akkor jönnek erre a gondolatra, ha a rózsák már egyszer észrevételek. Tény, hogy a közt a kiállításhoz, kaczer özvegy mrs. Blount és a tizanhét tavaszára képzelődő kis hiu Gerty Pembroke közt nincs szerencsém.

Jelenleg új szomszédunk, a horshami birtokos, mr. Berthon van férjemtől kiszemelve. Mama éppen most is egy levéllel bizott meg, melyben Berthon urat tennel-tagnak vagyok fölszólítandó. A birtokot már szerencsésen megcizmeztem, de nem bírok tovább jutni. Az a gondolat, valakit bármilyen módon meg-

fogni akarni, roppant kellemetlen rám nézve, főleg miután úgy veszem észre, hogy mr. Berthon keresztül lát a szítán, és fáradozásaink és igyekezetünk fölött csak nevet magában. Ő egyáltalában egy leányt sem tüntet ki, mindenikkel egyenlően foglalkozik. Különbösen ami Berthon urat illeti, ő se nem szép, se nem fiatal; de mit tesz ez, ha azt veszzük, hogy nőtelen és gazdag?

Nos, nem tagadom, hogy ő egy igen kellemes ember, és én szeretek is a társaságában lenni, de azért akárhányszor kételkedem abban, hogy tud bírnam-e tenni magam a rutságán. Néha meg éppen elke-seredem a gondolat fölött, hogy esetleg egész életemet egy ilyen individuum mellett kell majd eltöltenem.

Vannak férfiak, kik lámpával mehetnek feleséget keresni, ha véletlenül nem volna mindig hiány a házassulandó ifjakban; de így a szegény lányok kénytelenek beérni avval, ami van.

Isten ugyse, maholnap már oda jutok, hogy az apró hirdetések utján kísértem meg főkéntöt szerezni magamnak.

De mennyi boldogságot hordtam össze itt hamarjában; most az egyszerű igazán nem panaszkodhatsz leveleim rövidsége miatt.

Csókol szerető nővéred

Marjory.

Miss Gordon éppen nevért irta a levél alá, midőn anyja a szobába lépett.

— Irtál Berthon urnak, Marjory? — kérdé még a küszötn.

— Éppen most akartam írni — felelé az ifjú leány, mialatt levelét gyorsan borítékba tette, s azután egy tiszta lapot véve elő, írni kezdett.

— Kérlek, siess egy kicsit, a kocsi mindjárt itt lesz, s tudod, hogy atyád nem szereti, ha a lovak sokáig állanak. A postás előbb elmén, mint mi hazajövünk, azonkívül akkorra már Florence Ratcliffe

is itt lesz, pedig tőle lehetetlen valamihez hozzájutni. De nini, hiszen te még kalapot sem tettél! Elfeledted, hogy Gorham Castle-ba megyünk?

Anyja szózápora alatt Marjory szerencsésen elkészült leveleivel, s a postaszekrénybe dobván őket, elsiatott, hogy kalapot tegyen.

Harminczhat órával később egy igen udvarias válasz érkezett mr. Berthontól, tudatván, hogy a tennis-tagságot örömmel elfogadja.

Négy-öt nap elmúltával pedig egy újsg jött Marjorynak czimezve, melyben a következők hirdetés vörös czeruzával szembetűnőleg aláhuzva és körülkerítve volt: „Huszezer hold föld és 80 ezer forint évi jövedelem adatik cserébe egy szerető szívért. Özvegyek és nagyon fiatal leányok nem pályázhatnak!”

— Nézd csak ezt, Flo, — mutatta Marjory nevetve, midőn elolvasta. Florence kacagott.

— Kedves Marjorym, ez éppen nekem való. Felelj rá! — Mrs. Ratcliffe Marjory kebelbarátjának lévén, ismerte ennek minden titkát. De Marjory most már bosszankodni kezdett.

— Ki merészelhetette ezt nekem küldeni? — Ős tudhassam? Én nem küldtem, tehát fölösleges, hogy oly haragosan nézel rám. Mi van a postabélyegen?

— London, — felelé Miss Gordon, miután előbb figyelmesen megvizsgálta — de ez mit sem magyaráz meg!

Mrs. Ratcliffe gondolkodó arcot öltött:

— Mélyére kell hatolnunk a dolognak, Marjory. Mily kár, hogy jobbak énem nincs itt. Senkit sem ismerek, ki oly ügyes lenne detektív dolgokban, mint Henry.

— Kíváncsi vagyok, mikor lesz szerencsénk férjhez, Flo; esküvőtök al-

kalmával láttam őt először és utoljára; félek, hogy már rá sem ismernék, ha ujból találkoznunk.

— Ez jó; már több mint egy éve, hogy férjnél vagyok és te és Henry még idegenek vagytok; igaz, hogy sokáig voltunk külföldön. De Henry most már igazán eljön a napokban, s én még azt is remélem, hogy ti szeretni fogjátok egymást. De hogy a dologra térjünk, gondolkoz egy kicsit, hogy ki merhet veled ily tréfát tizni?

— Remélhetlek senki sem; talán nem is volt nekem szánva!

De az adresse sokkal tökéletesebb volt, hogyszem ez a föltevés elfogadható lett volna.

— Ha egy kópéfajta fivéred volna, úgy őt tartanám gyanuban, de miután nincs, — mondok valamit — nem lehetne a tettes Anya?

— Persze, hogy ő az — kiállott Marjory, az ujságot bosszusan földhöz vágva. — Hogy ez előbb is nem jutott eszembe! Ráismerhettem volna, egészen rávall. Eppen a napokban irtam neki egy levelet, melyben felemleltém, hogy meny-nyire azon töri magát mama, hogy engem mielőbb főkéntő alá juttasson s hogy ebben a tekintetben mily ártalmasok rám nézve a fiatal özvegyek és leányok, meg hogy már nem sokára kénytelen leszek az utolsó eszközközhöz folyamodni, apró hirdetések utján keresvén urat és parancsolót magamnak. Bizonyosan azért is nem válaszolt még levelemre!

— Nem tudom, miért gátolná ez Amyt a válaszbán.

— Nos, mert ő úgy akarja feltüntetni a dolgot, mintha levelemet meg se kapta volna; ismerem már a fogásait.

— Annál jobb, — kiállott fel az élénk Florence izgatottan — legalább bátran válaszolhatsz a hirdetésre.

— Mi ezből? — kérdé Marjory közönyösen.

— Hogy a tréfát teljessé tegyük — lelkesedett Florence. — Any azt hiszi, hogy ő szedett rá minket, holott éppen ellenkezőleg fog történni.

— De hátha mégsem ő irta, s csak találó volta miatt huzta alá és küldte el nekem!

— Az nem valószínű; no jér, ülj le és írd, én majd tollba mondom!

Marjory kénytelen volt az unszólásnak engedni.

Florence Ratcliffe egy rendkívül élénk fiatal asszony volt, szerette a tréfát, és nem gondolt a következmények-re. A jelenlegi tréfa eredménye egy levél volt, mely néhány nap mulva érkezett, s Marjoryt találkára kérte. Miss Gordon úgy vélte, hogy elég volt már a tréfából, de nem úgy Flo!

— Hisz ez pompás! Marjorym; ugy-e, elmegyünk?

— Nem, Flo, semmiesetre sem; gondold meg, hogy nem bizonyos, miszerint Amy irta a levelet!

— Es ha nem is Amélie volna az írója, ez nem sokat változtatna a dolgon. A találkára mindenesetre elmegyünk! Te irtsz egy levelet Anynek, melyben elmondod neki, hogy előre tudtad, miszerint vele fogsz találkozni; a levelet zsebedbe teszed, s ha ő lesz ott, átadod; ha pedig esetleg egy idegen férfi várna reánk, úgy megfordulunk és visszajövünk. Anyádnak pedig úgy adjuk elő, mintha bevásárlások végett mennénk Londonba.

Flo ezuttal ismét győzedelmeskedett Marjory kételeyi fölött. S így pár nap mulva már egy londoni állomás várótermében találkoznunk velök; egy pamlaton ülnek, s Florence éppen óráját hasonlítja össze a vasuti órával.

(Vége következik.)

A tényesmarha-kiállítás a juhkiállításal október hó 11. 12. és 13. napján fog megvértetni, amiről a bejelentőket körlevélileg értesítették.

Bejelentettek 70 darab szarvasmarhát, 81 sertést és 22 darab juhot.

Külföld.

Crispi beszéde. A „Pol. Cor.“ római levelezőjének értesítése szerint az e hó 23-án tartott olasz minisztertanács nem foglalkozott sem Seismit-Doda pénzügy-miniszter elbocsátásával, mely már teljesen elintézett ügy, sem a kamara feloszlásának kérdésével, amely csak az októberben tartandó minisztertanácsban kerül napirendre. A sokat emlegetett minisztertanácsban több apróbb belügyi kérdésen kívül pénzügyi kérdések és a kérdéses feloszlás, amelyet Crispi újabb megállapodások szerint október 6-án fog Florenzben tartani. Jól értesült körökben azt állítják, hogy Olaszország miniszterelnöke és külügyminisztere beszédében igen beható és kimerítő módon fogja jellemezni a hármasszövetséget és kifejezni annak szükséges és hasznos voltát; foglalkozni fog ezenkívül a pénzügyi helyzettel. Ezek szerint Crispi beszéde általános érdeklődésre tarthat számot, de nem lesz választási program, sőt Crispi választásokat egyáltalán szóba hozni sem akarja. A kamara feloszlását illetően a jól értesült körök annak kijelentésére szorítkoznak, hogy határozatot még nem hoztak és a kérdés hivatalosan még nem került napirendre. Azt hiszik azonban, hogy a kamara végül mégis csak feloszlatják és az új választásokat november hó első felére írják ki.

Legujabb posta.

Orosz-francia szövetség. A „La France“ szerint való igaz, hogy Oroszország a Spuller-miniszterium idejében azt az ajánlatot tette, hogy Oroszország és Franciaország szövetségét kössenek s erről írásbeli szerződés állítassék ki. Spuller az ajánlatot visszautasította, mert ő Franciaország külpolitikájának irányát egyáltalában teljesen megváltoztatva a mert Ferry tanácsához híven a hármasszövetséghez közeledett. A „La France“ azt mondja, hogy Spuller alatt az orosz-francia viszony sokat vesztett bensőségéből s megjegyzi, hogy Spuller mindazokat a leveleket, melyek bizonyos diplomatákhoz voltak intézve, a fekete kabinet által felbonttatta.

Szövetség Bulgáriával. A „Novoje Vremja“ értesülése szerint Szófiában beszél, hogy Bulgária szövetséget fog kötni Törökországgal és Ausztria-Magyarországgal. Törökországgal meg akarják újítani a Battenberg Sándorral kötött konvencziót. Ausztria-Magyarországgal a szerződés egy osztrák-magyar-orosz háború esetére lépne életbe, vagy ha Ausztria-Magyarország okkupálná Szerbiát. A szerződés oly feltétel alatt köttetnék, ha Bulgária függetlensége proklamáltatik.

Az elvesztett paradicsom.

(Francia regény.)

Az „Aradi Közlöny“ számára eredetiből fordította.

[48] Gráciánna.

— Nem, én nem szóltam senkinek semmit — felelt végre.

— Bizonyos ön benne? Emlékezete nem csalia meg önt?

— Oh! bizonyos, uram.

— De az ön által tett felfedezést mások is tehették.

— Oh! ami ezt illeti, nem tudom.

— Végre is nem tudathat ön velünk semmit?

— Semmit, uram.

— Hány órák tudta meg ön a Courageot ur halálát és a Virginie öngyilkosságát?

— A halált megtudtam Heugné által. Félkilenc lehetett. Ami az öreg asszony öngyilkosságát illeti, önkéll tudtam meg egy időben, az imént.

— Úgy, hogy félkilenc órák Virginie még élt.

— Úgy van, — mondja Heugné — imádkozott a gazdájá mellett.

E rövid kérdések alatt megérkezett a békebíró. Azonnal közölte vele a történeteket.

A békebíró régi ismerősünk: Barrédien apó, akit egykor Bergereauxban láttunk kérdezősködni Renandière felől, a kit akkor majdnem halva találtak az erdőben.

Barrédien belép a Courageot szobájába és őt is meglepi az ott létező nagy rendetlenség. Megnézi a legcsekélyebb dolgokat, valami tükört szagolva és valami drámát sejtve.

E pillanatban közeledik hozzá Mire-à-Mort és azt mondja neki:

— Barrédien ur, Jean-Jean, a császár ohajt beszélni önrel. . . . O ennek a szegény elhunyt Courageot apónak az erdőkerülője.

A bíró egy intésére Jean-Jean belépett. A paraszok által megtudta gazdájának halálát és az öreg cseléd öngyilkosságát. Belépett a szobába, legelőször is ama ágy felé ment, ahol Courageot holttesté fektették.

Keresztet vetett magára.

— Nem változott meg, — mondja —

Táviratok.

— Öngyilkos vadász-önkéntes. —

Budapest, szept. 25. (Saj. tud. táv.)

Itt ma reggel ismét egy intelligens, előkelő családból való fiatal ember akarta magát eldobni az életet. Thoroczka y István 21 éves joghallgató, vadász-önkéntes, a tegnapi délutánt tartott tisztviszsgán megbukott, s még egy évi szolgálatra köteleztették. A önértékes elhatározta, miszerint öngyilkos lesz. Elkeseredésében tegnap egész nap távol volt lakásától, az éjjelt pedig néhány pajtása társaságában mulatással töltötte. Reggel 5 óra volt már, mikor hazatért. Egy negyedóra múlva egy lövés zaja riasztotta fel a házbelieket, s mikor szállításádnéja a szobába rohant, ott találta a fiatal embert, felbújtva az ágyon, amelyet egyszerre elöntött a melléből előtörő vér. Mellette fektett egy 9 milliméteres buldogrevolver, melylyel meglötte magát. A fiatal ember nem volt eszméletlen állapotban s keservesen nyögött. Csakhamar odaértek az orvosok és mentők is, hogy segítsék nyujtsanak, de a sebesült ellenkezett s azt mondta, hagyják őt meghalni. Az orvosok bekötötték a jobb oldalán levő sebet s a klinikára szállították. A golyó jobbmellén hatolt be s a hátán jött ki. Sebe, mint látszik, nem életveszélyes, ha csak mellhártyagyulladás nem lép fel.

— József főherceg szemlelton. —

Kis-Czell, szept. 25. (Saj. tud. táv.)

József főherceg a 17. és 18-ik honvédszázalagot vizsgálta a 17. és 18-ik honvédszázalag ide érkezett. A főherceg fogadásra megjelentek: szentmártoni Radó Kálmán főispán, Reiszig alispán a járási főszolgabíró, a városbíró és ezerekre menő közönség. A főispán üdvözlésére a főherceg szívesen válaszolt, örömeinek adva kifejezést, hogy ismét Kis-Czellbe jöhetett. Majd a Benedek-rendiek társáza hajtatt, hol fényes ebéd volt, melyre kisérte, továbbá Radó főispán, Reiszig alispán, Maróthy főszolgabíró és Rosenberg városbíró voltak hivatalosak.

Tegnap reggel nyolc órák vették kezdetüket a kemény magaslapon Bernolák ezredes dandárparancsnok vezénylete alatt a fényesen sikerült zörgykorlatok, melyek fölött a főherceg legteljesebb megelégedésének adott kifejezést. A zörgykorlatok után ismét fényes ebéd volt a Benedek-rendieknél, melynek végzetével a főherceg és kisérte Radó főispán a közelben levő Katahegyre rándult, hol a főispán családja által fogadtatt. A közeli vidék lakossága tudomásul véve ő fensége itt tartózkodásáról, sietett Szabó evang. tanító vezetésével a hódolatát kifejezni, melyet ő fensége örömmel fogadott és a megjelenteket meleg kézsorítással tüntette ki.

Másfélóra itt időzés után a főherceg a főispán családjától elbucszva, ismét Kis-Czellbe hajtatt, hol Radó főispánnak fáradozásait megköszönvén, különösen kiemelte a Vasmezőben töltött kellemes napokat.

A főherceg és kisérte ma reggel 5 órák Kis-Czellből Budapestre indult. A pályaudvaron a főispán vezetés alatt megjelentek a hatóságok vezetői s a nagy közönség s lelkesült éljenekkel bucsuztak el a főhercegtől.

— A temesvári lottópör. —

Temesvár, szept. 25. (Saját tud. táv.)

A lottópör a törvényszék ma tárgyalta az ügyész indítványát a pótvizsgálat eredményéhez képest Püspöknyé ügyében. Elhatározta, hogy Püspöknyé vesztegetés miatt a btk. 467. szakasza szerint vesztegetés, és a 375., 376., 377. szakaszok szerint bűnpártolás miatt vád alá helyezi. A fogva levő vádlottakra a vizsgálati fogság továbbra is fentartatik.

— Dalmácia helytartójának felmentése. —

Bécs, szept. 25. (Saját tud. táv.)

A „Wiener Zeitung“ jelentése szerint a Dalmácia helytartójának felmentését a Dalmácia helytartójának, egészségi okokból kért felmentését helybenhagyta, teljes elismerését fejezve ki az államnak tett hű és kitünő szolgálatait.

— A román király és trónörökös Bécsben. —

Bécs, szept. 25. (Saját tud. táv.)

A román király és a trónörökös ma reggel ide érkeztek és holnap este tovább utaznak Romániába.

— A párisi gróf elhagyja Európát. —

Folkstone, szept. 25. (Saj. tud. táv.)

A párisi gróf Bocher szenátorhoz levelet intézett, melyben kifejti, hogy ő, ki holnap Európát elhagyja, a legutóbbi hírlapi polemikából eredt tévedések és rágalmak utóhatása alatt maradni nem akar. Úgy hiszem, — írja levelében — hogy a válságos pillanatok küllő tudatában voltam a monarchikus ügy érdekében. A köztársaságtól tisztelve, az általa nekem szolgáltatott fegyvereket megtagadtam, hogy ellene küzdjek és nem sajnálom, hogy e fegyvereket használtam, hogy szakadást idézzek elő a republikánusok közt. Mint a monarchia képviselője, nem mulasztok el egy alkalmat sem, hogy annak győzelmét előkészítsem. Óhajtam az volt, hogy a népet engedjek szólani. Soha más célt nem fogadtam és Franciaországon kívül mit sem vártam mástól. Ma felhívom barátaimat, hogy ne vesztessék az időt a multra való rekrimációkkal; hirdessék nyíltan a monarchi. kus elvet és egyesüljenek a küzdelem folytatására. Franciaország bizalmát csak akkor fogják kiérdemelni, ha bízunk magunkban, ügyünkben, és az istenben.

Naptár.

Szeptember 26. Péntek. Róm. kath. naptár: Justina. — Protestáns naptár: Nilus. — Örgörösz naptár (szept. 14.): Sz. kereszt fm. — A nap kél 5 óra 53 perczkor, nyugszik 5 óra 53 perczkor.

Oktober 6. E a vértanuk szobrának leleplezése.

Időjárás.

Légnyomás: reggel 7 órák 770.2 mm., délután 2 órák 768.4 mm. Hőmérséklet: reggel 7 órák C° -15.1, délután 2 órák C° -14.3. Szél iránya és ereje: reggel 7 órák DK. 3, délután 2 órák K. 3. Felhőzet: reggel többnyire felhős, délután derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 mm.

ön ismer, én csak a vadörök ellensége vagyok, és ha ostobaságokat mondok, ez nem azért van, mert valakinek bajt akarok okozni. Erre én nem vagyok képes. — Mondja meg, amit gondol, Jean-Jean, sohse szégyelje magát.

— Nos, Barrédien ur, ez az egész dolog különönsnek tetszik előttem.

— Minő tekintetben?

— Terüingtét! ezek a nyitott fiókok . . . Virginie öngyilkossága.

— Nekem is különönsnek tetszik, de meg tudom magyarázni.

— Igen, halála percében Courageot ur talán meg akart semmisíteni valami palánkot . . . Alán szüksége volt valami ökmányra, végrendeletre . . . Es nem lévén elég ereje személyesen keresni, megmondta Virginie-nek, hogy hol vannak a kulcsok, és általa kerestette meg azt, amire szüksége volt.

— Lehetséges, lehetséges! — morgotta az erdőkerülő.

Es az öreg cseléd holtteste fölé hajolva:

— Szegény öreg! csak te tudnál bennünket felvilágosítani!

— Lássuk a gyanut, Jean-Jean.

— Mielőtt megmondanám, szükséges, hogy bizonyos részleteket ismerjek . . . Ugy-e, Virginie a plafon horogjára volt felakasztva?

— Igen.

— Virginievel nagyon jól voltam és sokszor tréáltam kicsiny voltáért; ő ezért nem haragudott. Nem találja ön egy, bíró ur, hogy egy olyan kicsiny asszonynak, mint Virginie, nehéz lehetett egy kötelelet arra a magas horogra kötni?

— Egyszerűen székre állott.

— Még akkor sem volt képes a kötelelet felkötöni.

— Nézzé . . .

— Felmászhatott az íróasztalra. Sőt ez nagyon is valószínű, mert a holttest lábait az íróasztal érintették!

— Az íróasztal is alacsony, uram, a miről személyesen meggyőződhetik. Azonban csak ezt az egyet szeretném észrevétni önrel.

— Itt valaki járt — mutat az íróasztalra. Szeretném tudni, hogyan vették le a holttestet.

— Erre behívták a polgármestert, aki megmagyarázta a dolgot.

(Folytatás következik.)

HIREK.

Oktober 6.

Szoborbizottsági ülés. Az ünnepély-rendező bizottság tegnap délutánt tartott, melyen végleg megállapították a programot két részben. Az egyik magában foglalja a leleplezést, a másik pedig a kivégeztési helynél lefolyandó ünnepélyt.

Az ülésen Lukácsy Miklós elnökléte alatt jelen voltak: Müller Károly, Salacz Gyula, Barabás Béla, Antolik Károly, Zemplényi Sándor, Nesnera Aladár, Jiraszek Lajos, Nachnebel Odón, Méray-Horváth, Dömötör László, Tiszti Lajos, Ernyey Gyula, Bérczy Alajos, Probst Mihály, Obetkó Kálmán, Mülek Lajos, Zöldy Jenő.

Első sorban a disztis kérdésével foglalkoztak s az ehhez szükséges emberek és egyebek beszerzésével Jiraszek Lajost bízták meg.

Kimondották, hogy az elszállított vendégek asztalára helyezik a programot és a szükséges értesítéseket.

Elnök bejelentette az óda kérdését. A nemzeti színház igazgatója a műsorra való tekintetből egy nemzeti színházi tag kiküldését megtagadta. Erre elnök Palágyihoz, az óda szerzőjéhez fordult, mint akinek kértére irtak a nemzeti színházra. Palágyi az ügyet teljesen a bizottságra bízta. A bizottság erre azt mondta, hogy ha ő határozhat, akkor előnyben részesíti a mi színesünket és Somló Sándort fogja felkérni az óda elszavalására.

Aradváros törvényhatósági bizottságának mint házigazdának 150 helyet rezerváltak s az üléstől azt kezdeményezték, hogy a törvényhatósági bizottság tagjai gyűlés útján vegyenek a szoborra egy díszes koszorút.

Ezután megállapították az ünnepély programját a következőkben:

1. Rész. (A leleplezés ünnepély.)
1. Gyülekezés a városház előtt 8 órakor, vendégek és aradi egyletek.
2. Gyász-istentisztelet a minorita-atyák templomában. (A templomban csak korlátolt számmal lehetvén beférni, csak azok bocsátatnak be, akik jeggyel bírnak.)
3. 9 órák or a menet elindul és a templomban levők vagy csatlakoznak, vagy már előzőleg elhelyezkednek a Szabadság-téren.
4. Elhelyezkedés.
5. A dalárdák élénkelik Kertay-Csécsey gyászdalát.
6. Megnyitó beszéd; tartja Salacz Gyula, Arad szab. kir. város polgármestere. (E beszéd közben lehull a lepel).
7. Hymnus, éneklék a dalárdák.
8. Zala G. örgy, a szobor készítője, átadja a szobrot Arad város törvényhatóságának, melyet a polgármester képvisel.
9. Palágyi Lajos alkalmi ódája, szavalja Somló Sándor, az aradi színház tagja.
10. Emlékbeszéd, tartja Lukácsy Miklós, az aradi honvédegyelet elnöke.
11. Szózat, éneklék a dalárdák. (A szózat éneklése közben és után elhelyeztetnek a koszorúk. A vértanuk rokonainak koszorúit már előzőleg odahelyezik a szoborra).
- II. Rész. (Ünnepély a kivégeztési helynél.)
1. Október 6-án délután 3 órák gyülekezés a Szabadság-téren.
2. Kivonulás a kivégeztési helyre.
3. Az emlékkönlé ének.
4. Gyászbeszéd, tartja Tiszti Lajos.
5. Gyászbeszéd, tartja Barabás Béla.
6. Szózat, éneklék a dalárda.

Koszorú. Petrik Vilma Károlyfalváról egy 2 méteres átmérőjű erdei mozaik-koszorút küldött az aradi kiállítás elnökségéhez azzal a kérelemmel, hogy azt október 6-ig állítsák ki és 6-ikán helyezték a vértanuk szobrára.

A tribün. A tribün rendezésére kiküldött bizottság ma délelőtt 12 órák or ülést, illetve „állást“ fog tartani a Szabadság-téren, a szobor előtt. Felkértnek a tagok, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Vendégek bejelentése. A képzőművészeti társulat tudatja, hogy képviselőiben október 6-án a következő urak érkeznek Aradra: Kelety Gusztáv kir. tanácsos, elnök, Fesztay Árpád festő, Pártos Gyula műépítész, Strobl Alajos szobrász és Vastagh György festő. Tudatja, hogy a képzőművészeti tanács meg nem ült össze, hogy képviselőket küldjön ki, de a napokban ez is megtörténik. A külsőszolnoki honvédegyelet a következő 1843-49-iki honvédek fogják képviselni: Okolicsányi István kir. tanácsos, Mészáros István meztörzsi polgármester, Kunze István, Törökszentmiklós város főjegyzője, Bogdánovics István, Tisza-Vereseny nagykövetség főjegyzője, Lajó Gábor, Tisza-Földvár főjegyzője, a főjegyzője.

A szoborról. A „Fővárosi Lapok“, megemlékezve az aradi vértanuszoborról, megjegyzi, hogy felszólalást olvasott a miatt, hogy az aradi vértanuk szobránál talapzatára a „tizenhárom“ szó kettétörve véssék. Lényeges és fontos szó az ott, ne szakítsák meg. Inkább — írja a felirat, ha másként nem lehet. A történelmi jelentőségén kívül az esztétikai érzék is azt követeli, hogy a felirat szavait meg ne szakítsák. Mint művészi alkotás, a szobor nem tűri a hosszas magyarázó feliratokat. De amit a szobornúre mégis föl kell írunk, mint törté-

nelmi adatot, azt a plasztikai műalkotás jellemének megfelelő önállósággal szükséges kifejezni. A történelmi jelentőségű feliratokban minden szó magáért, megszakítás nélkül legyen a talapzaton.

Eddig a „Fővárosi Lapok“, mely bizonyára elálmélkodna, ha megtudná, hogy a „tizenhárom“ a szobortalapzat oldalán nem szóval, hanem számokban van a gránitba vésvé.

„A Magyar Nemzet“
13
vértanujának.

Igy szól a kérdéses felirat, mely már általában a kérdés felírása helytelen, mert először is a magyar nemzetnek van tizenháromnál több vértanuja és itt az aradi szobornál specialiter az aradi tizenhárom vértanuról van szó, tehát a felirat nem azt fejezi ki, amit akar; másodsor pedig üzleti dolgokban szokás számokkal jelezgetni meg a mennyiséget és az aradi vértanukat nem szabad en masse venni és a 13-as numerussal megjelölni; harmadszor pedig a 13-as számmal a 3-as jóval nagyobb, mint az 1-es, és formaliter kirívóan néz ki.

Mind Ezeket összevéve, szükségesnek tartjuk a bevéstől megváltoztatni, ha mindjárt a szobor leleplezése után is, mert a kérdéses felirat csakis így lesz helyes:

„A Magyar Nemzet“
A Tizenhárom
Aradi vértanunak.

Nem akarunk a szoborról előleges bírálatot mondani, de már most sem tudunk azon meggyőződésünk elöl kitérni, hogy a tizenhárom tábornok mellképeit a felrakásban kritikán alulnak fogják sokan tartani és bizonyára általános megelégedés kísérné a szoborbizottság olyan fellépését, hogy a szobor átvételét azon feltételhez kösse, hogy a tábornokok mellképeit (egy bizonyos időn belül a leleplezés után) a szobortalapzat gránitjába bevésvé helyeztesse el az, akít ez illetni fog.

Püspök belkutatása. A Dessewffy Sándor csanádi püspök beiktatása Temesvárt szerdán nagy ünnepélyességek közt végződött. A székesegyház díszes közönség töltötte meg; az első padokban a küldöttségek tagjai és a többi előkelőségek foglalták el. Jelen voltak: Berzevicsy Albert államtitkár, Jekelfalussy Lajos és Faschó-Moys Sándor miniszteri tanácsosok; Molnár Viktor temesmegyei, Jakabffy Imre krassószörénymegyei, Fábián László aradmegyei, Hertelendy József torontálmegyei és Zsilinszky Mihály csongrád megyei főispánok; Ambrózy Béla báró, Vargics Imre, Janicsary Sándor, Králicz Béla, Rácz Athánáz, Wodianer Béla, Demko Pál és Dániel Pál orsz. képviselők; Szathmáry Gyula aradmegyei, Deschán Akhild temesmegyei és Rónai Jenő torontálmegyei alispánok; Török János budapesti főkapitány, Mihály Viktor püspök, Salacz Gyula aradi, Telbisz Károly temesvári, Pálffy Ferenc szegedi és Münster Tivadar kassai polgármesterek. A katonaságot Waldstätten báró taborszernagy hadtestparancsnok, Thyr és Zaiscek tábornokok, több ezredes és más főtisztek képviselték. Dessewffy Sándor püspököt a papság élén Nemeth József főlentelt püspök fogadta. Miután ezüst talon árnyújtották neki a székesegyház hosszabb latin beszéddel felelt s ezt a papság hódoló nyilatkozata és kérelemmel fogadta. A nagymissnél Dessewffy püspök magyar beszédet mondott, melyben megemlékezett elődjének kitünő tulajdonairól, a hit megerősítésének szükségéről és hívót szüretre és türelmes-ségre intő más vallásunk irányában. Délben a küldöttségeket fogadta, majd a rendote természetű ótszáz terítéki lakomát adott. A szegények részére felekezeti különbség nélkül 1100 frtot adott át Telbisz Károly polgármestereknek.

Deputáció és kontra-deputáció. A szüret határidejével mindenfelé baj van. Akiknek hosszabb a határidejök, félnek, hogy a szöllő, amely amugy is kevés, összeaszik, vagy pedig megeszik a madarak. Ez utóbbiak ellen némelyek tartanak ugyan holmi madárkergető embereket, de tapasztalták, hogy ezek többbe kerülnek borbán, mint a madársereg. Paulison már csaknem mindenki leszüretelt. A magyarországi nyugtalanoknak legjobban. Ezek egy része korán, a másik része később kivánsánszűretelni. Szathmáry Gyula alispán tegnap egy magyarországi deputáció járt, kérve őt, hogy törvényhatóság adta jogánál fogva tegye a magyarországi szüret határidejét előbbre. Szathmáry azt felelte, hogy az ügyet majd megvizsgálja. Alig ment el a deputáció, azonnal jött egy másik, kontra-deputáció ugyancsak Magyarországról. Ezek meg azt kérték, hogy hagyja meg az alispán a törvényhatóság által megállapított határidőt. Erre az alispán meghagyta azt a határidőt, melyet a közgyűlés állapított meg.

— Arad mintaváros. Versecz szab. kir. város tanácsa felkérte a mi tanácsun-

kat, küldeni meg neki szervezési szabályzatát, mert az övéket a szerint szeretnék átalakítani. Arad tanácsa eleget tett a kérelemnek.

— **Meghívás.** Az október 6-iki ifjúsági rendtartó bizottság tagjait felkértem, hogy folyó évi szeptember 27-én este fél 6 órakor a városháza földszinti kistermben tartandó fontos értekezleten teljes számban megjelenjen szíveskedjenek. Együttal felhívom mindazokat, akik magukat a bizottságba felvételre öhajják, hogy ugyanakkor az értekezleten jelentkezzenek. Barabás Béla dr. b. elnök.

— **Egy szeszgyár eladása.** A Spitzgyár és a hozzátartozó A+1 helyrajzi számú ház a kincstár birtokába ment át meg nem fizetett szeszadó révén. A kincstár elárvereztetni úgy a gyárat, mint a hozzátartozó házat. Nem is sok a kiállítás: ár: a gyár, annak felszerelése és a ház összesen 6687 ft. Az árverést az aradi kir. pénzügyigazgatóság folyó szeptember hó 29-én délelőtt 10 órakor fogja megtartani.

— **Ki lett a vendégül?** A lövészegylet választmánya tegnap délután ülést tartott, hogy döntson a városi vendégül bérbeadására nézve, melyre az első határidőben utóajánlatot tettek. Múlek Lajos elnökléte alatt jelen voltak az ülésen: Heincz Gábor, Pless Mór, Keresztes Gyula, Heeger Ernő, Francz Károly, Klein Ignác, Müller József, Bauer Gyula, Rosmanni Albert. Három ajánlat érkezett be: az egyiket Wittmann Károly, a másikat Kohon Miksa, a harmadikat Deutsch N. tette. Mind hárman 900 ft. évi bért ajánlottak fel, erre a választmánya a ligeti vendégül egyhangulag Wittmann Károlynak adta ki 3 évre évi 900 ft. bérért. E szerint az egylet az utóajánlattal hozzájutott évi 100 ft. haszonhoz, ami 3 év alatt 300 ft. nyereség, a kitűnő vendégülösön kívül.

— **Ugron Gábor,** mint értesülünk, október 6-án nem Barabás Béla, hanem Ugron iskolatársának, Veres Gyula dr. nak a vendége lesz.

— **Uj konzul.** A miniszter tudatja Arad város Aradvármegye törvényhatósági bizottságával, hogy a király megengedte, miszerint Kossuth Kázmér fiúmlé lakos a németalföldi ottani konzulátot elfogadassa.

— **Szüret a városi kertekben.** Az ideai szüretnek városunk határában való megkezdésére határidőül f. é. szeptember 29-dikét tűztük ki. Aradon, 1890. szeptember 25. A városi tanács.

— **Névmagyarosítás.** Kiskoru Ludaity Géza aradi illetőségű ugyanottani lakos vezetéknevének „Solymos“-ra kért átváltoztatása belügyminiszteri rendelettel megengedtetett.

— **A Pórszék bírójának csütörtökön** teljesen készen lesz. A bizottság semmit sem spendoroz annak feldiszipítésére s biz az csak egyszerűen deszkával lesz bevonva. Az első három sorban már minden jegy elkel.

— **Tüz Zimandujfalun.** Levelezőnk írja: Zimandujfalu községében folyó hó 23-24-ike közötti éjjelen tűz ütött ki, s leégett 2 lakház, egy dohánypajta 370 kötel dohánnyal, 2 széna, egy szalma, egy polyva-kazal és gazdasági szerek mintegy 1090 ft. értékben. Az ez alkalommal a községben elszállásolt volt 1. 2. 3. és 4-ik nehéz tüzerüggy katonái a tüzoltás körül dicsegetés szorgalmat fejtettek ki, különösen Schöndruk százados, Merker, Dik és Parlagi főhadnagy, Hasztreiter hadnagy és egy tiszteltyettes, kik a tüzoltás körül csaknem emberfeletti erővel dolgoztak. A község lakossága nem tudja eléggé megköszönni szíveskedésüket, mert ha a katonaság nincs, aligha lettek volna képesek a lakosok a tüzet lokalizálni. Az oltás közben Winkler Adám főtüzerre az 1-ső nehéz ütögött, midőn a házból butorokkal kifelé jött, a tetőről egy tüzcsoom ráesett s könnyebb égési sebet kapott arczán és kezén.

— **A száj- és körömfajásai betegség** Aradon a sertések között is kiütött némely helyen. A szükséges izoláló intézkedéseket megtették.

— **Két szép ház.** Arad nem sokára két szép, egyemeletes házzal lesz gazdagabb. Az egyiket Deutsch Mór építeti a Forray-utca 2. szám alatt, hol a kőbányai részvényesifőzde jégverme áll, a másikat pedig Fric Antalné lövész-utca 1. szám alatt. Mindkettő beadta már kérvényét a tanácsához építési engedélyért.

— **Közölt tanoncz.** Nachbar András újszántai kalapos-tanoncz megszökött gazdájától Revillák Jánostól. A nebulót országjárta körözik.

— **Születtek, meghaltak.** Aradváros területén a múlt hét folyamán született 14 fi., 15 nőnemű; összesen 29 gyermek; a születések évi aránya 88.0 mille. Meghalt 16 fi., 10 nőnemű, összesen 26 egyén; a halálozás évi aránya 34.1 pro mille.

— **Táncztanítás.** Koronell Adolf, ismert aradi táncz- és illetantató, táncziskoláját október hó elsején fogja megnyitni. A táncztanítást az iparostestület házában dísztermében végzi.

— **Ezredes és önkénytes.** A tüzer-önkéntesek most folyó vizsgálatoról „P. H.” a következő érdekes történetét beszéli el: Egy tartalékos civiltulhás önkénytes is nekiment a vizsgálatoról, de már az első napon elment a kedve, mert az elnök Strömmer ezredes rászólt, hogy ha nem fog jobban feladni a többi tárgyakból, akkor megbukik. Másnap az ezredes olvassa a jegyzőket és mindegyik névre fölhárog, „hier”, csak éppen a mi önkénytesünk nem jelentkezett. — „Hol van?” — kérde az ezredes, és mikor megtudta, hogy ijedtében visszalé-

pett, nyomban négy katonát küldött lakására, keményen meghagyva, hogy azonnal hozzák eléje. A négy vitéz csakugyan közre is fogta a tisztelőt önkénytest és oda állították az elnök ezredes elé. — „Miért lépett ön vissza?” — kérde az tőle, mire az önkénytes kijelenté, hogy ő képtelennek érzi magát a vizsgálat lefolyására, mert nem tud németül. Erre aztán az ezredes — ki mellesleg mondván, rendkívül derék magyar ember és általános szeretetnek örvend — így szólt: „Az nem ok — úgy mond — ha nem tud németül, feleljen magyarul.” Persze, hogy az önkénytesnek sem kellett több, felelt szépen magyarul és így esetleg karhatalom utján jut a tiszt kárdojthoz.

— **Az interview-mániát** vette Albert Millaud éles tollára a „Figaro” legutóbbi számában. Sok emlelssel s még több sarcasmussal bánt el néhány sornyi cikkében az interview-olokkal. Millaud a maga mediamul Constans-t a vas-beligyminisztert választotta, aki ismeretes erélyének daczára a múlt héten maga elé bocsátott egy interview-olót, a „Franke” egy vidéki levelezőjét. Millaud interviewja a következőképen szól: „Igen, miniszter ur, (az én vagyok, aki beszél) azért jövök lóhalálában, hogy meginterview-oljam önt. — „Ennél nagyobb örömet mivel sem szerezhetett volna nekem.” — „On föltötte általános volt, amidőn több egy kollegánkat fogadták; remélem, hogy előttünk nem lesz annyira begombolkozva.” — „Ha ez önnök örömet okoz, ime, (kabátjának két gombját kiboncolja) különben is meleg van s azonnali vidéken is vagyunk.” — „Mit tart ön a rojalisták kiállításáról?” — „Nem ér fel az enyémekkel. Nézzék csak ezeket a fákát, azokat az erdőket! Es ha tudná, hogy minő vadászati esik ott... Van halasztavam tele a legizetesebb halakkal. On meg fogja kóstolni... Majd küldök abba a szállóba, ahol ön lakik.” — „Szeretném tudni, hogy mit gondol ön D'Uzés hercegről?” — „Bájós asszony. Azt hiszem, Luynes herceg anyósa.” — „Helyes... a konspiráló egyikek anyósa.” — „Konspiráló! Ugyan miért? Azok közül való, ugy hiszem, akiknek őse megmentette Franciaországot Cincino Concintól, az olasz kalandortól.” — „Valóban, az illető őse volt annak, a kiről beszélni akarok önnel?” — „Nagy hive volt fejedelmének, a fiatal XIII. Lajosnak.” — „Miként van a unokája az orleansi hercegnél?” — „Orleans? tiz perc, vendégül... (Mentegetőzve.) Bocsánat, úgy megszoktam... Avayronba rendezem Orleanson keresztül jövök és ott kiállók, hogy cottignacot egyem.” — „Mi az?” — „Valami kitűnő szalorbecfőtt. Rendelhet ott is, ahol meg van szállva. Kárpótlani fogja önt az ut fáradalmiért.” — „Még egy szót. Nem szeretnék távozni, mielőtt nem hallom véleményét Boulangeréről.” — „A szenátorról?” — „Nem, a tábornokról.” — „Boulanger szenátor kitűnő előadója volt a költségvetésnek.” — „En arról a Boulangeréről beszélék, aki Jerseyben van. Lásuccsak, miniszter ur, ön nem ignorálhatja, amit La guerre-ről beszélnek.” — „La guerre... a háború... Hisz mi nem gondolunk háborúra. Mindig csak béke jár az esztünkben. Bocsánat, csemetének, megyek ebédelni. Ont is várják a szállóban. Ah! igaz, ez önnök hasznára lehet...” — „Mondja gyorsan, miniszter ur.” — „A vonat d. u. 3 órakor indul Párisba. Utazzék azzal, mert csak az az egy van.” — A találkozás után, egészen elragadtatva a miniszter szeretetreméltósága s a szives fogadtatás által, elutaztam.

— **Női kalapdívat.** Párisban új téli kalapok jönnek divatba a hölgyeknél. Az amerikai és angol izlés ismét erősen érvényesül, bár nem éppen a báj előnyére. Az Angliából importált matrőkalap, mely csak fiatal lányoknak illik, már átalakult. Karimát kap sötétebb bársonnyal, melyre ércgyűrűt vernek s elől nagy selyemcsokrot tűznek. Ha toque formában készül, fekete és vörös posztó az alkatrésze s mélyen a fejre húzódik. Vagy dahliazsinú lágy capote, ellenzője bársonnyal bevonva és aczélpántokkal lefogva. Elöl három kis toll áll fel, míg hátul kettő lenyulik. A kedvelt színek: buzarivirgék kék, barackszín, világos kék és szürke. A sapkák mélyen a homlokra húzódnak, mi igen tetészes. Nagyon felkapta az ércdíszítést, a díszmükereskedők verik be a kelmébe. A kerek kalapok kisebbek, mint eddig, de tulajdonozzák.

— **Vizbe fullt orosz tábornok.** Varsóból írják, hogy Bardovski tábornok, a 8-ik gyalogezred parancsnoka, nem szívesülhűdésben halt meg, mint először jelentették, hanem vízbe fullt. Az esetről a következőket jelentik: Az említett ezred a Gurko tábornok által vezérelt hadsereghez tartozott és a volhyniai hadgyakorlatok színhelyére ment. Krasnostav közelében mocsaras vidéken egy folyón kellett áthaladni, amelyen keresztül a hidászok hidat vertek. Amikor az említett ezrednek egyik százada a velük tartó tábornokkal együtt a hidon volt, a hid alattul leszkadt és a tábornok a századhoz tartozó 280 emberrel a vízbe esett. Csak nagyon kevesen tudtak kimenni, sőt a másik századból segítségükre siető katonák közül is számosan a vízbe fulltak. Bardovski tábornok is a hullámokban lelte halálát. Egyik verzió szerint 200, mások szerint 400 közlegény és tiszt fuladt a folyóra.

— **Rövid hírek.** A „Vaterland” sajtópörében az esküdszöveg egyhangulag hozta meg verdiktjét, melynek alapján Koller nyolcz hónapi fogságra, Ráth szerkesztő pedig ötven forint pénzbüntetésre ítéltetett. A „Vaterland”-ot pedig kétszáz forint óvadkészeteségre ítélték. — Fonák eszjárás uralkodik Aranyos-Rákos erdőlyrészi község képviselőtestületében; hogysen évi 200—250 forint járuljanak az iskola fenntartásához, inkább folyamodtak a tanfelügyelőséghez az ottani állami iskola megszűntetésére iránt. — Váczott Naszáli Mihály szabólegény abbéli elkeseredésében, hogy a gazdája leánya elutasítja szerelmét vallomását; kétszer ráolta leányra, de csak jelentéktelen sebet ejtett rajta; de saját magát aztán agyonlötötte. — Polgárdin Dankó Imre hegymester czivakodás közben egy nagy karóval agyonlötötte

Kádi József nevű társát, aztán ijedtében kivégezte saját magát is. — Szabadkán Burlik Győző dr. adai főorvos és Dudás Gyula dr. tanár hírlapi polemia következtében kardpárját vívtak s az utóbbi könnyű sebet kapott. — Nagyritkaság az, mit Székesszékéről írnak: az a Weiner család egy agg cseléde halt meg 85 éves korában, miután hetven esztendő töltött e család szolgálatában. — A stenyevici többolyházból, mint egy zágrábi tudósítás jelenti, nem rég mint gyógyulást bocsátott el Jurancs Antal hajólegényt, ki azonban pár nappal ezelőtt újra megjelent és fölveténi kívánt az intézetbe; mivel pedig elutasították, az intézet kertjében kivégezte magát. — Bukóhamisító banda került kézzre Szakály tolmagegyi községben s a főczinkosok jobbra módos gazdaberekek.

A geszti nagy fa.

A „Kolosvár”-ban olvassuk e sokat mondó és megható sorokat: Olvasom, hogy Tisza Kálmán Geszten pihen békességes csendben. Az arczsine ismét meglevendet, szemének fénye ismét élénk s az ország gondját hordott s elfáradt férfiú most ismét olyan fiatalosan áll meg a lovat, mint harmincz év előtt. Hallgatja a fa tanulsát, családjának és gazdaságának él.

Eszembe jut egy jó történet, amit a harmincz év előtti Tisza Kálmánról hallottam, ki akkoriban is Geszten gazdálkodott, s elmondom.

A geszti parkban egy vén fa alatt üldögélt egy jó pajtásával, az eradszentgyörgyi Zeykkel, és arról beszélgettek, hogy mennyit ér a férfi akarata a viszonyokkal szemben.

— Mindent megbir — mondta Eeyk.

— Tudod-e, — szölt ingerkedve a fiatal Tisza Kálmán — hát lovagolj át gyors ügetésben ez alatt a fa alatt, ha elég valamely dolgot csak akarni, anélkül, hogy a viszonyokkal számoljon az ember.

Az a fa pedig terebélyes, öreg jóság volt. Az ágai majd a földet söpörték. Zeyk felállott, lovat nyergelgetett magának és sok szöbeszéd nélkül neki vágatott a fának.

Az ágak lesodorták a nyeregéből, összevették az arczát egészen, de a ló szerezencsén áttörtetett a fa alatt.

Zeyk megtörtölte a képét és ismételte a kísérletet, lefeküdt a ló nyakára s másodsor sikerült a vállalkozás. Szerezencsén átvérgődött az ágak alatt.

Ezzel aztán vége volt a vitaközösnek. Esztendőek teltek el s s vén fa bevégezete pályafutását. Ágai egyenként kezdtek kiszáradni, s egy tavaszon ott állott lombtalanul, disztelenítve a park legszebb részét.

Emberek jöttek fejszével, hogy kivágják. Tisza Kálmán, ki akkor már erős részt vett a közéletben, nem engedte meg.

— Hadd maradjon — mondta az övéinek. — Ez a Zeyk fája. Ez alatt kaptam abból lelkét, hogy a férfi akarat megnyit ér.

S a fa kiszáradt, ágaival ott maradt, díszöl a geszti parknak...

Színház.

— **Klasszikus drámát** nem szívesen néz meg a közönség. Ez olyan szomorú valóság, amit nem szépihet seumi frázis. Ezt tapasztaltuk tegnap este is „A hun utodok” előadásának alkalmából, midőn csekély közörség előtt, teljesen elenyésző hatás mellett került színpadra szépségben és hatásos helyekben oly gazdag mondai színműve Várad Antalnak. Mielőtt egy bíráló szót is leírnánk, meg kell jegyeznünk, hogy a szereplők egyikétől sem tagadjuk meg az igyekezetet, és csupán így eshetett meg az, hogy míg az első felvonás mély hatást keltett és főleg a rendezés virtuozitásával hatott, addig a többi felvonásokban csaknem valamennyi szereplő elveszté lába alól a talajt, cserben hagyta hanganyaga, s itt-ott a szerepnemtudás ismerős jelenségei is segítettek félreismerhetlenné tenni a — vergődést, mely nehéz kivitelű szerepeknél gyakran áll elő, ha azoknak szavai hatástalanul hangzanak el. Némileg új fellendülés állott be a harmadik felvonás elején, de a végén ez is egyhangúságra fulladt bele.

A szereposztásban nem tudjuk miért nem számoltak a Somló művészi erejével, amelynek akciója jelentékenyen fokozta volna a hatást és az erősebb dialógok biztosságát. Hiszen méltányolni lehet a Palotai (Aladár) buzgalmit és fiatalos becsvágyát, de annak nem szabad érvényesülni a művészi nívó rovására. E tehetséges fiatal színész nagy tüzzel játszott, s éppen a túlságos hev tette aiktetését élvezhetlenné, s a folyton tartó, egyforma deklamáció megfosztotta minden beosztástól. Arról azonban így is meggyőződünk, hogy Palotai sok olyan donummal rendelkezik, melyek idővel elviszik őt a művészethez. Péchy (Csaba) szép, dölözög jelenség volt, de hangja nem bírja a magas pathosus szerep szárnyalását, lobogó szenvedélyének kifejezéséhez sincs elég ereje; mindezekhez még szerepnemtudása is járult, úgy, hogy

tisztességes kísérletnél alig nyújtott egyebet.

Nagy elismeréssel kell megemlékeznünk Follinus nérolés Szakácsról. Az előbbi Krimhildát játszta meg lépő szabatsósággal és erővel, s külső megjelenésében is szokatlanul imponált. Két ízben nyílt színen is erős taps kísérté erőteljes szavazatát. Szakács a Hagen lovag gyűlölettel telt alakját nagy realizmussal adta vissza, s utolsó jelenetében, midőn elfogták, felkiáltásában is érezette, hogy itt most egy óriás került törbe. Bács (Atilla), Szilágyi (császár) gondos és jellegzetes alakításokkal tünnek ki.

Angyal Ilus (Polydora) a sasok harcza közt, de főleg a Hagennel való jeleneteiben, ahogy sem tudott érvényre jutni. Egyedül sikerült jelenete volt, midőn a császárnak megadja magát. Itt a lemondás hangját teljesen eltálatá. Bámultunk különben kosztümjeim. A második felvonásban testhez simuló modern ruha, elégens bársonyköpeny csuklyával és sárga porcipőkkel, míg a harmadikban egy budoarba való fekete ponyvola képviselték az Atilla korabeli divatot...

Dayka Balázs az öreg dalmokregjét nagy hatással szavazta el, s nyílt színen megtapsolták. Kisebb szerepeikben derekasan helyt állottak: Rózsa Dezső (Boruth), Tapolczai (ifjú dalmok), Kőrmenyi (Pissus) és Szepessi (patriarcha).

A rendezés, mint már említett, nagy műgondot árult el. (T-s.)

— **Színházi rövid hírek.** A téli színi évad szombaton é hó 27-én veszi kezdetét az évad bérlet kezdetével, mely 160 előadásból áll. A bérletre az az előny lesz ezen évadban, hogy a jutalomjátékok nagyobb része bérletfolyamban alakít, valamint az újdonosságok is. A havi bérlet — 24 előadásra — október 1-én veszi kezdetét. A ma pénteken előadásra kerülő „Szegény Jonathan” operettre vidékről is sokan rendeltek jegyeket. — Szombaton Sardon egyik legszebb színműve „Uj czégy” kerül előadásra, vasárnap pedig „Ejje! az erdőn”, Rákosi új népszínműve megy másodsor.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

— **„Divat-Szalom”** a magyar irodalom legdiszesebb, legértelmesebb s legolcsóbb szépirodalmi divatlapja negyedik évfolyamát kezdi meg azzal a pompás és tartalmas számmal, melyet október elsején adott ki. Divat-része remek kivitelű rajzaival, érthető, magyaros leírásaival s a divatos kézimunkák állandó szakavatott tanfolyamával, egy a külföldi, mint a hazai divatlapok fölött áll. Szépirodalmi része pedig bármely nagy szépirodalmi lappal állja ki a versenyt. Költeményeket, elbeszéléseket, tárcákat előrangú íróktól közöl, fordításai eddigelő a francia, orosz, olasz, angol, új-görög, német stb. irodalomból mutattak be sikerült közleményeket. Októberi száma Gyarmathy Zsigánótól kezd egy hosszabb elbeszélést, költeményt Sully Prudhomme-tól, Radó Antal műfordításában stb., továbbá találkozik benne F. Gyujtó Izabella, Nogaáll Janka nevével. Ismereti a fővárosi élet nevezetesebb eseményeit, s állandó rovatot tart arra, hogy olvasói egymás között is kicserélhessék gondolataikat. S ha e dus tartalom mellett felelünk, hogy a „Divat-Szalom” előfizetési ára egész évre csak 6 ft., méltán felhívjuk rá a t. hölgyközönség figyelmét, melyet a „Divat-Szalom” teljes mértékben megérdemel. Előfizetések postautalványon a „Divat-Szalom” kiadóhivatalába (Budapest, Gizella-tér 1. sz. Haaspalota) intézendők.

— **Berczik Árpád** Berlinben. Berczik Árpád „Házassítók” című jeles vigjátékát Kohut Adolf dr. átdolgozásában a napokban adták elő a berlini színésziiskola kísérleti színpadán. A közönség, mely igen jól mulatott, minden felvonás után hívta a szerzőt, ki helyett a fordító jelent meg a lámpák előtt. A darab sikere oly nagy volt, hogy a télen valószínűleg a Lessing-színház is fel fogja venni műsorába.

Törvényszék.

— **Agyonlötötte.** — Mojsza Gyorgye cigányt Kladván részeg fővel megtámadta egy vén cigány. A vén cigánynek egy balta volt a kezében s azzal többször vágott Mojsza felé, ki a vágásokat mindig kikerülte.

Egyszer azonban megunt a dolgot, felkapott egy kapát és azzal úgy ütötte föbe a baltás cigányt, akit Gyormán Jüonnak hívtak, hogy azt többé nem hívták semminek, csak halottnak.

E tette miatt tegnap állott az aradi kir. törvényszék előtt. A tárgyalás folyamán tagadásában szemben nem lehetett rábizonyítani a szándékot, sőt a cigány határozottan állította, hogy a kezére akart ütni.

Erre a törvényszék elítélte őt erős felindulásban elkövetett súlyos testisértes emberhalálért egy évi börtönrre.

— **Kiderült bűntény.** A múlt hónap derekán D. Fazekas László földbirtokost Kunszentmárton mellett levő tanyáján fel-

akasztva találták. Fleintén öngyilkosságra gondoltak, de utóbb a vizsgálat adataiból, de főképpa törvényszéki orvosoknak a boncolás után kimondott véleményéből kiviláglott, hogy Fazekas László nem volt öngyilkos, hanem mások fosztották meg életétől. Magay Sándor dr. aljárásbíró vezette ez ügyben a vizsgálatot, még pedig — sikeresen, mert e hónap 22-én a bizonyítékok alapján elfogatta D. ósa Erzsit, a meggyilkolt özvegyét és Dékány János földbirtokost, a „házi barátot”, kiket az a gyanu terhel, hogy ők gyilkolták meg Fazekas Lászlót. Az eset persze Kunszentmártonban és környékén óriási feltűnést keltett, részben azért is, mert a gyilkossággal terhelte asszony unokahuga Kunszentmárton plébánosának, D. ósa Józsefnek. A szenzációs gyilkossági per fejleményeit most a környéken nagy érdeklődéssel várják.

Közgazdaság.

Vegyes közlemények.

— **Díjszabási pötlék.** Folyó évi október hó 15-én a magyar vasuti ütelék díjszabási II. rész I. füzetéhez a IV. pötlék lép életbe, mely által a szamosvölgyi vasuti állomásra vonatkozó, említett füzetben, valamint annak I.—III. pötlékében foglalt összes díjtételek hatályon kívül helyeztetnek és új díjtételekkel pótolatnak. Amennyiben ezen új díjtételek által díjfelemlékek eredményeztetnek, a vonatkozó olcsóbb régi díjtételek folyó évi november hó 15-éig érvényben maradnak. Ezen pötlék példányai a m. kir. államvasutak díjszabási osztályában példányonként 5 kr-ért megszerezhetők. Budapest, 1890. szeptember hóban. A m. kir. államvasutak igazgatósága, mint a magyar vasuti kötelek ügyvivője.

Budapesti gabonafőzde.

Szeptember 25.
Amerika 1 centtel alacsonyabb, kielőgő kiadást. Glük vételkötv. 50/00 mértékűs forgalom, 2/3-5 kral magasabb árák.
Tavaszi buza 7.61—8.2; Gazi buza 7.30—11; kukorica 5.55—8.6; zab 6.49—5.0; repce 11.50.

Szeszűzlet.

Szeptember 25.
B. Szesz. Készárú nagybán 52.—; kicsinyben 52.50; horló nélkül, per 100 l. %, beletérve 35 ft. fogyasztási adót.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és érték-tőzsdén.
Budapest, 1890 szeptember 25.

Magyar aranyárjárdék 4%	109.70
„ papírárjárdék 5%	99.15
„ vasuti kölcsön	128.50
„ keleti vasuti államkötvény. I. kiboca. —	—
„ „ „ II. „ „ „ „ „	—
„ „ „ III. „ „ „ „ „	110.50
„ földterhermentési kötvény	—
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	—
„ záradékkal	—
Temes-bánáti földterhermentési kötvény ..	—
„ földterherment. kötv. záradékkal ..	—
Erdélyi földterhermentési kötvény	—
Horvát-szalom földterhermentési kötvény 104. —	—
Magyar szőlőésszarmaváltási kötvény .. .	—
„ nyeresémsorsjegy-kölcsön	137. —
Tiszaszabályozási és szegedi sorajegy ..	128.50
Osztrák járadék papírban	81.75
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	88.50
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	106.50
1860-iki államorszjegyek	137.50
Osztrák-magyar bankrészevény	96.2 —
Magyar hitelbank-részevény	35.2 —
Osztrák hitelintézet-részevény	307.60
Érték	—
Cs. és kir. arany	5.38
20 frankos arany (Napoleon'or)	8.91
Német birodalmi márká	55.10
London	112.40
20 márkás arany	110.2

Aradvárosi színház.

Előbérlet Előbérlet
26. sz. 26. sz.

Pénteken, 1890 szeptember 26-án:

Szegény Jonathan.

Uj operette 3 felvonásban. Írták: Wittman Hugó és Bauer Gyula. Fordították: Fáy J. Béla és Reiner Ferencz. Zenéjét szerzte: Millocker Károly.

SZEMÉLYEK:

Vandergold gazdag amerikai	Kozma István.
Tripp Jonathan	Kivessi Albert.
Quely Tibias. impresszió	Nyilasi Mátyas.
Catalucci. zeneszerző	Tapolczai Dező.
Dryander. professzor	Bács Károly.
Harriet. unokahuga	Nádor Eszti.
Novalsky lengyel gróf	Rózsa Dező.
Arabella. huga	Farkas Antal.
Halmis. ügyvéd	Palotai Lina.
Billy Vandergold cselédei	Davka Balázs.
Molly	S. Vadnay Vilma.
Francois. felügyelő	Kassay Győző.
Big	Gondáné.
Hunt	Kiss Berta.
Gtant	Takács János.
Bostonone, énekes	Körmenyi János.
Sherif	Czakó Vilmos.
Udvarmester	Temesvári Zoltán.
Flas	Szabó József.
Második „inas	Erdélyi Miklós.

Vandergold felügyelő, szerezencsék, kinaiknak inasok, diák-kisasszonyok, urhölgyek, cselédek — Történiük az 1-ső felvonás Bostonban, a 2-ik Monakóban, a 3-ik New-York mellett egy nyaralóban. Idő: jelenkor.

Kezdeté 7 és fél órakor.

— **Bérletkötés.** A téli színi évad szeptember 27-én veszi kezdetét 160 előadás terjedő évadberlettel, melyre az aláírások iránt intézkedni lehet naponként d. e. 10 óratól 12-ig és d. u. 3 óratól 5-ig a színházi irodában.

A múlt évben bérlet helyek n. é. tulajdonosai részére a jég szeptember 21-ig tartatik fonn.

A n. é. közönség figyelmébe ajánlván kiváló tisztelettel

Aradi Gerő,
a városi színház igazgatója.
Felelős szerkesztő: Vársárhelyi Béla.

VASUTI VONATOK MENETRENDJE.

Aradról-Budapestre.						Aradról-Temesvárra és vissza.						Aradról-Gurahonczra és vissza.									
Állomások	Személy-vonat	Gyorsvonat	Személy-vonat	Vegyes-vonat	Vegyes-vonat	Állomások	Vegyes-vonat	Vegyes-vonat	Személy-vonat	Állomások	Vegyes-vonat	Vegyes-vonat	Személy-vonat	Állomások	Gyorsv.	Szem. v.	Vegy. v.	Állomások	Gyorsv.	Szem. v.	Vegy. v.
Arad	indul	12.10 d. u.	7.45 reg.	9.05 este	6.46 reg.	5.22 d. u.	Uj-Arad	indul	8.25 este	12.58 d. u.	5.30 r.	Budapest ind.	8.15 d. e.	7.40 este	—	—	Gurahoncz ind.	4.20 reg.	3.20 d. u.	12.30 d. u.	
Kurtics	"	12.37	8.10	9.36	7.25	6.03 este	Uj-Arad	"	8.37	1.58	6.17	Arad	"	8.40 d. u.	6.30 reg.	3. — reg.	Arad	"	4.39	3.41	12.58
Csaba	"	1.54	9.14	11.05 éjjel	8.51 d. e.	7.51	Vinga	"	7.24	2.28	6.35	Ótvényes	"	8.50	7.02	3.40	Boross-B.	"	5.16	4.16	1.43
Szolnok	"	4.47	11.51	2.25 reg. g.	—	—	Vinga	"	7.25	2.43	6.51	Zimánd	"	5.05	7.02	3.40	Repszeg	"	5.35	4.41	2.11
Budapest	érkezik	7.45 este	1.55 d. u.	5.50	—	—	Orczfalva	"	8.14	1.54	10.14	Uj-Szt-Anna	"	5.34	7.40	4.20	Bokszeg-Beél	"	5.46	4.54	2.30
Bécs d. v. t.	"	6.05 reg.	7. — este	1.40 d. u.	—	—	Arad	érkezik	9.08	2.53	10.58	Kerek	"	5.42	7.48	4.30	Borosjenő	"	6.11	5.28	3.10

Budapestről-Aradra.

Állomások	Személy-vonat	Gyorsvonat	Személy-vonat	Vegyes-vonat	Vegyes-vonat
Bécs d. v. t.	indul	11. — éjjel	8. — reg.	3.25 d. u.	—
Budapest	"	8.15 reg.	2. — d. u.	9.40 este	—
Szolnok	"	11.18 d. e.	4.20	1.02 éjjel	—
Csaba	"	2.18 d. u.	6.47 este	3.55 reg.	4.40 reg.
Kurtics	"	3.23	7.46	5.01	6.11
Arad	érkezik	3.50	8.10	5.27	6.45

Aradról-Gyulafehérvárra és vissza.

Állomások	Személy-vonat	Személy-vonat	Vegy. vonat	Állomások	Személy-vonat	Személy-vonat	Vegy. vonat
Arad	indul	4.10 du	5.50 reg.	2.20 du	Predell	indul	9.12 éj.
Győrök	"	4.46	6.23	3.05	Brassó	"	10.32
Paulis	"	4.58	6.34	3.22	Kolozsvár	"	11.02
Radna	"	5.16	6.52	3.39	Tóvis	"	12.59 d. u.
Soborsin	"	5.33	8.20 d. e.	3.56	Gyulafehérv.	"	5.27
Maros-Illye	"	5.51	8.38	4.13	Piski	"	7.10
Déva	"	6.09	8.56	4.30	Déva	"	7.26
Piski	"	6.27	9.14	4.47	Maros-Illye	"	8.10
Gyulafehérv.	"	6.45	9.32	5.04	Soborsin	"	9.17
Tóvis	"	7.03	9.50	5.21	Radna	"	10.38
Brassó	"	7.21	10.08	5.38	Paulis	"	10.51
Predell	"	7.39	10.26	5.55	Győrök	"	11.03
					Arad	érkezik	11.38

Mezőhegyesről-Kétegyháza és vissza.

Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.	Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.
Mezőhegyes	indul	8.35 reg.	Budapest	indul	9.40 este
Kamarásmajor	"	8.48	Kétegyháza	"	4.35 reg.
Kovácskő	"	9.01	Bánkút	"	4.52
Bánhegyes	"	9.14	M.-Bodzás	"	5.04
Bánkút	"	9.27	Bánhegyes	"	5.20
Kétegyháza	érkezik	9.40	Kovácskő	"	5.6
Budapest	"	7.45	Kamarásmajor	"	5.58

Uj-Szt-Annáról-Kétegyháza és vissza.

Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.	Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.
Uj-Szt-Anna	indul	8. — reg.	Budapest	indul	9.40 este
Simánd	"	8.31	Kétegyháza	"	4.45 reg.
Kisjén-Erdőhegy	"	9.06	Elek	"	5.05
Sikló	"	9.37	Ottlaka	"	5.18
Ottlaka	"	9.51	Sikló	"	5.33
Elek	"	10.7	Kisjén-Erdőhegy	"	6.15
Kétegyháza	érkezik	10.22	Simánd	"	6.41
Budapest	"	7.45 este	Uj-Szt-Anna	érkezik	7.10

Borosjenőről-Csermőre és vissza.

Állomások	Vegy. v.	Állomások	Vegy. v.
Arad	indul	Csermő	indul
Borosjenő	érkezik	Borosjenő	érkezik
Csermő	érkezik	Arad	érkezik

Holtzer Mihály utóda

FÉRFI-RUHA RAKTÁRA
ARADON, Andrassy-tér 9. sz. (Casino-épület), valamint Vörösmarty-utca és Petőfi-utca sarkán (a volt király-kávéház helyiség.)

Rendkívüli alkalom férfi- és gyermek-ruhák olcsó beszerzésére.

Egy csőtömögének olcsó áron megszerzése folytán mindennemű **férfi- és gyermekruhák, öltönyök, kabátok, nadrágok, köpenyek, éjjeli köntösök, esküvői ruhák** stb. stb.

Az őszi- és téli idényre tulhalmozott raktár miatt különös olcsó árban kaphatók.

Ajánlja a dus választékú raktárát a legfinomabb **brünni, francia, angol és hazai szövetekben** és miután egy elsőrendű kitűnő szabással rendelkezem és e szerint a n. é. közönség minden igényeinek a legpontosabban megfelelek.

Vidéki megrendelés esetén csak a mellbőség megjelölése szükséges.

Maradtam tisztelettel
HOLTZER MIHÁLY utóda.

Hazai találmány!
 Az első erdélyi szabadalmazott vegyészeti-gyár **Kolozsvárott LÖVY LIPÓT.**

Gyümölcs- és virágtermelők figyelmébe!

„LÖVITUSZ FAVIASZ”

(cs. és kir. szabadalommal ellátott hazai találmány.)
 Az első erdélyi szabad. chemiai gyár tulajdonosa által feltalált és saját gyártmányú **faviasz** kitűnő sikerrel és biztos hatással alkalmazható **gyümölcs- és diszfák, rózsafák nemesítése, beteg fák gyógyítására.**

Ezen egészen új találmány és új összetételű faviasz megbecsülhetetlen előnye az eddig használt ilyen művi viasz felett az, hogy a napon és melegben nem omlad, a hidegben ellen áll, az időváltozás nem bír rá semmi befolyással; az eső nem árt neki, a rovarok el nem pusztítják.

A legkeresettebb franczia és más hason gyártmányánál hasonlóan **biztosabb hatású és 50 százalékkal olcsóbban megszerezhető.**

ÁRA: 600 gramm súlyú bádogdoboznak 1 frt 30 kr., 300 gramm súlyú bádogdoboznak 85 kr., 175 gramm súlyú bádogdoboznak 45 krajczár. — **Megrendelhető és kapható az**

Első erdélyi szabad. chemiai gyárban KOLozsvÁRTT, Belkirály-utca 6. szám. 588-9-*
Megrendelések azonnal teljesíttetnek. Nélkülözhetlen a gazdák és kertészeknek.

Nyomatott az „Aradi nyom. társaság” nyomdájában.

4802 sz. 672. 1-2.

Árverési hirdetmény.

Az alólírott erdőigazgatóság területén fekvő, padurányi m. kir. erdőgazdálkodásához tartozó, **dubesti** erdőt. A üzemosztálya, II. vágás-sorozatában, az 1889/1894 évig terjedő 5 évi időtartam alatt kihasználás alá kerülő 376.49 kataszt. holdnyi valódi és 335 holdnyi hozamba beszámítható területen lévő és mintegy 3183 köbméterre becsült tölgy épületfa, 33874 köbméter cser-, gyertyán-, kocsányos és magyar-tölgy hasábbfa, 8316 köbméter dorongfa és 6262 köbméter galy és maradékának tövön való eladására iránt, 39.520 (Harminczkilencszázötvenkétszáz) forint kiküldési ár mellett, felsőbb jóváhagyás fenntartásával, ezen erdőigazgatóságnál **flyó évi október hó 20-án délelőtti 10 órakor** nyilvános árverés fog tartatni.

Miről versenyezni szándékozik azon hozzáadással értesíttetnek, hogy árverés megkezdése előtt, szabályszerűen kiállított, 50 krajczáros bélyeggel ellátott és készpénzben, vagy elfogadható állampapírokban leteendő Három-ezerkilencszázötvenkét (3952) forint bántarvánnyal felszerelt írásbeli zárt ajánlatok szintén elfogadhatók.

Az árverési és egyszersmind szerződési feltételek, az alólírott erdőigazgatóságnál, a szokásos hivatalos órákban, bármikor megtekinthetők.

Lugoson, 1890 szeptember 22-én.

M. kir. erdőigazgatóság.

24 | 1890. közp. v. sz. 653-3-8

Hirdetés.

Arad sz. kir. város választó kerületében az 1891. évre kiigazított országgyűlési képviselő választók névjegyzéke ellen a beadott felszólalásokra hozott elutasító határozatok 1890. évi szeptember 10-től 30-ig a városi kiadói hivatalba közszemlére kitétetnek, mely ellen a kir. kuriához intézett felebbezések az 1874. XXXIII. t.-cz. 50. § értelmében a közszemlére történt kitétel követő 10 nap alatt, vagy az elutasító határozat kézbesítésétől számított 10 nap alatt Arad szab. kir. város polgármesteréhez, mint a központi választmány elnökéhez nyújthatók be.

Aradon, 1890. szeptember 16-án.

Arad sz. kir. város központi választmánya.

10211 | 1890. sz. 648-3-3

Hirdetmény.

A birkás dűlbéli legelőn levő csordában Posta Mitrának 3 drb tehénen a száj és körömfájás állatorvotilag megállapítván, az egész csorda állománya betegség fertőzéstől gyanusnak tekintetik és annak a tulajdonosok házával való istalózása elrendeltek és a beteg marháktól származó tej felhasználása, vagy forgalomra hozatala tiltatik.

Hogy a még egészséges marhák tulajdonosai a tej megsemmisítése által bekövetkező kártól megóvassanak intézkedtem, hogy a városi állatorvosok a a fejős teheneket egészségi szempontból mind megvizsgálják és a teljesen egészségesnek talált tehenek tejének eladására igazolványt állítsanak ki 8 napi érvénnyel, melynek eltelével a tehének újabb vizsgálat alá vevendők és újabb igazolványt állítandó ki.

Ily igazolási jegyet felmutatni kötelesek: a belváros, sarkad, pernyáva, séga külvárosok; a ménesvölgy, pova, gábor és szerezgház dűlbéli tanyákról behozott tejelárúsítók.

A lakosság felhívatik, hogy szarvasmarháján, vagy más állatain észlelt száj és körömfájás, vagy bármely belső betegségi esetet a kapitányi hivatalnál azonnal bejelentse.

Nyomatott az „Aradi nyom. társaság” nyomdájában.

A fentebb jelzett külvárosokban és „álhatárbeli tanyákon lakók marhaleveleiket a hatósághoz megörzés végett beadni kötelesek.

Mészárosok, marhakereskedők a jelzett területeken a marhák istalóba való bemeneteltől tiltatnak.

Arad, 1890. szeptember 15-én.

Sarlot, főkaptány.

15668 | 890. 665-3-8

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város közönségének az 1891. évre vonatkozó költségvetéséről a tanácsnak és a hármas bizottságnak véleményes jelentése, egy a bevétel és kiadás tételeit felvilágosító mellékletek a **f. év szeptember hónap 23. napjától kezdve flyó évi október hónap 7-ik napjáig** bezárólag a tanácssteremben közszemlére kitétetik.

Szabadságában áll azt, az adózó polgároknak megtekinteni és arra észrevételeiket írásban a f. évi október hónap 15-én tartandó rendes havi közgyűlés előtt 5 nappal a tanácshoz beterjeszteni.

Arad, 1890. szeptember 22.

Arad sz. kir. város tanácsa.

688 | 1890. 643-3-8

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város tulajdonához tartozó Dezső utca 13a sz. 1175 négyzetöl méterű üres teleknek eladása iránt flyó év szeptember 29-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kiküldési ár négyezögönlökint 3 frt összesen 3525 forint.

Bánompénzül leteendő a kiküldési ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújthatók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnak urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1890. évi szeptember hó 9-én tartott üléséből.

Kiadta: **Kádás Kálmán, aljegyző.**

14650/1890. sz. 625-13-*

Hirdetmény.

A nagyméltóságú magy. kir. belligyminiszteriumnak az 1891. évi január hó 1-én ország-szerzte megjelentő népszámlálással kapcsolatos 54532/890. sz. leirata nyomán elrendeltek, hogy a minden egyes önállóan számozott háznál levő és emberi lakásul használt, külön fedél alatt levő melléképületek a rendőrség és adóügyi osztály negyedmesterei által összeírattasának és feltűnő helyen fekete festékkel, al-számokkal láttassanak el.

Erről Arad sz. k. város közönsége azon felhívással értesíttetik, miszerint házösszeírasi alszámoknak a ház falára festését ne csak túrje, de azt a népszámlálás teljes befejezéséig az eső által való lemosás vagy bárki által szándékozt megsemmisítésétől is a népszámlálás sikere érdekében óvja.

Arad, 1890. augusztus 30-án.
A városi tanács.